

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

КРИВОРІЗЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ

**ФАКУЛЬТЕТ № 2
(ФАКУЛЬТЕТ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ПРАВА ТА
ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ)**

КАФЕДРА КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИХ ДИСЦИПЛІН

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

КРИМІНОЛОГІЯ

Галузь знань 26 Цивільна безпека
Спеціальність 262 «Правоохоронна діяльність»
Освітній рівень перший (бакалаврський)
Освітньо-професійна програма «Правоохоронна діяльність»
Шифр за ОПП: ВК 7

Мова навчання: українська

Кривий Ріг – 2024

Розробник:**Володимир ГОСПОДАРЕНКО,**

викладач кафедри кримінально-правових дисциплін факультету № 2 КННІ ДонДУВС, к.ю.н.

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри кримінально-правових дисциплін факультету №2 КННІ ДонДУВС.

Протокол № 1 від «16».08.2024

Завідувач кафедри _____

Дмитро ПИЛИПЕНКО

Робочу програму погоджено з керівником проектної (робочої) групи ОПІ «Правоохоронна діяльність»

Керівник проектної (робочої) групи _____

Тимур ЛОСКУТОВ**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача

1.ВСТУП

1.1.Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
	денна форма навчання
Мова навчання:	українська
Статус навчальної дисципліни:	вибіркова
Кількість кредитів	3
Загальна кількість годин:	90
Модулів	1
Змістових модулів:	2
Рік підготовки:	3-й
Семестр:	5-й
Лекції:	14 годин
Семінарські:	16 годин
Практичні:	-
Самостійна робота:	60 годин
Індивідуальні завдання (курсова робота):	не передбачено
Підсумковий семестровий контроль:	залік
Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить	1:2

1.2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: підготовка висококваліфікованих фахівців та фахівчинь у галузі права здатних розв'язувати спеціалізовані завдання у сфері права, забезпечення охорони прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави, протидії злочинності у частині формування знань про злочинність як соціально-правове явище, її причини та умови, вироблення практичних навичок розробки засобів протидії та профілактики злочинності, здатності планомірно визначати власну стратегію і тактику правоохоронних дій у складних екстремальних ситуаціях; передбачати дії кримінальних елементів.

Завдання: набуття навичок, що формують здатність і готовність систематизувати закономірності злочинності, визначати особу злочинця,

причини і умови злочинності та її окремих видів, реалізовувати напрями і заходи її запобігання; оволодіння навичками критичного та системного аналізу щодо, характеристики осіб, які вчиняють кримінальні правопорушення, системи профілактики злочинності, діяльності державних органів та громадськості з профілактики конкретних кримінальних правопорушень; застосування набутих знань у професійній правозастосовній діяльності; формування навичок з визначення належності та прийнятності фактів для юридичного аналізу, формування навичок аналізу суспільних процесів у контексті вивчення кримінологічних проблем, здатності демонструвати власне бачення шляхів їх розв'язання.

1.3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Пререквізити навчальної дисципліни: Теорія держави та права, Конституційне право, Кримінальне право, Кримінальний процес.

Постреквізити навчальної дисципліни: Криміналістика, Особливості протидії кримінальним правопорушенням у промисловому регіоні.

2.РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ.

Результати навчання дисципліни	Програмні результати навчання				
	ПРН 1	ПРН 3	ПРН 4	ПРН 8	ПРН 14
Розуміти історичний, економічний, технологічний і культурний контексти розвитку правоохоронної діяльності	+				
Збирати необхідну інформацію з різних джерел, аналізувати і оцінювати її.		+			
Формулювати і перевіряти гіпотези, аргументувати висновки.			+		
Здійснювати пошук інформації у доступних джерелах для повного та всебічного встановлення необхідних обставин.				+	

Здійснювати пошук та аналіз новітньої інформації у сфері правоохоронної діяльності, мати навички саморозвитку та самоосвіти протягом життя, підвищення професійної майстерності, вивчення та використання передового досвіду у сфері правоохоронної діяльності.						+
---	--	--	--	--	--	---

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістовних модулів і тем	Кількість годин					Самостійна робота
	Усього	л	с	п	лаб	
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Загальна частина кримінології.						
Тема 1. Поняття кримінології, предмет, методологія та система кримінології.	6	-	-	-	-	6
Тема 2. Злочинність та її основні характеристики.	8	2	2	-	-	4
Тема 3. Детермінанти злочинності.	8	2	2	-	-	4
Тема 4. Кримінологічне вчення про особу злочинця.	8	2	2	-	-	4
Тема 5. Кримінологічна віктимологія	6	-	-	-	-	6
Тема 6. Протидія та профілактика злочинності.	8	-	2	-	-	6
Змістовий модуль 2. Особлива частина кримінології.						
Тема 7. Організована, професійна злочинність.	8	2	2	-	-	4
Тема 8. Ювенальна злочинність.	8	2	2	-	-	4
Тема 9. Жіноча злочинність.	8	2	2	-	-	4
Тема 10. Насильницька злочинність.	8	2	2	-	-	4
Тема 11. Злочинність у місцях позбавлення волі.	6	-	-	-	-	6

Тема 12. Злочини пов'язані з наркотизмом	8	-	-	-	-	8
Усього годин	90	14	16	-	-	60

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА КРИМІНОЛОГІЇ.

Тема 1. Поняття кримінології, предмет, методологія та система кримінології. Поняття та місце кримінології в системі прикладних наук правового циклу. Кримінологічна характеристика складових, що утворюють предмет та об'єкт науки кримінології. Характеристика методів кримінологічного дослідження. Злочинність як кримінологічне явище. Характеристика детермінант, що обумовлюють явище злочинності у суспільстві. Теорія причинності у науці кримінології. Кримінологічна характеристика процесу віктимізації сучасного суспільства.

Тема 2. Злочинність та її основні характеристики. Злочинність як суспільне явище. Криміналізація суспільства. Парадигма злочинності. Види злочинності. Кримінологічна характеристика особливих ознак окремих видів злочинності.

Тема 3. Детермінанти злочинності. Кримінологічна характеристика причин виникнення окремих видів злочинності. Причиновий вплив деструктивних процесів криміналізації та віктимізації на виникнення злочинності. Доктринальні відмінності теорії причинності, використаної в науці кримінології.

Тема 4. Кримінологічне вчення про особу злочинця. Кримінологічна характеристика особи злочинця. Кримінологічні відмінності характеристики типових особливостей злочинців, схильних до різних видів злочинності. Кримінологічна типологія злочинця. Злочинна поведінка: гендерний аспект.

Тема 5. Кримінологічна віктимологія. Поняття жертви злочину та їх класифікація. Віктимність і віктимна поведінка та їх роль у механізмі злочину. Поняття та механізм суїцидальної поведінки. Віктимізація в Україні: стан, детермінанти, запобігання.

Тема 6. Протидія та профілактика злочинності. Засоби протидії злочинності. Проблеми кримінологічного попередження злочинності. Проблеми кримінологічної профілактики злочинності. Проблеми кримінологічного прогнозування злочинності.

Змістовий модуль 2. ОСОБЛИВА ЧАСТИНА КРИМІНОЛОГІЇ.

Тема 7. Організована, професійна злочинність. Кримінологічна характеристика організованої та професійної злочинності порівняно з рецидивною. Кримінологічні заходи протидії зазначеним видам злочинності.

Тема 8. Ювенальна злочинність. Кримінологічна характеристика ювенальної злочинності. Особливості кримінологічного попередження та профілактики ювенальної злочинності. Детермінація ювенальної злочинності. Вплив на ювенальну злочинність деструктивних процесів суспільства.

Тема 9. Жіноча злочинність. Кримінологічна характеристика жіночої злочинності. Особливості кримінологічного попередження та профілактики жіночої злочинності. Детермінація жіночої злочинності. Вплив на жіночу злочинність деструктивних процесів суспільства.

Тема 10. Насильницька злочинність. Кримінологічна характеристика насильницької злочинності. Особливості кримінологічного попередження та профілактики насильницької злочинності. Детермінація насильницької злочинності. Гендерні аспекти насильницьких злочинів, скоєних жінками. Вплив на насильницьку злочинність деструктивних процесів суспільства.

Тема 11. Злочинність у місцях позбавлення волі. Кримінологічна характеристика злочинності у місцях позбавлення волі. Причини та умови злочинності у місцях позбавлення волі. Кримінологічна субкультура в системі причин та умов рецидиву злочинів з боку засуджених. Засоби протидії злочинності у місцях позбавлення волі.

Тема 12. Злочини пов'язані з наркотизмом. Кримінологічна характеристика злочинів, пов'язаних із незаконним обігом наркотиків. Причини та умови вчинення кримінальних правопорушень, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних речовин. Заходи щодо запобігання наркоманії як соціально- негативного явища. Профілактика та основні напрями попередження наркозлочинності.

5. ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Поточне оцінювання знань Здобувачів на денній та заочній формах здобуття вищої освіти в Університеті здійснюється за 4-бальною системою, де 5 балів відповідає оцінці «відмінно», 4 бали відповідає оцінці «добре», 3 бали відповідає оцінці «задовільно», 0 балів відповідає оцінці «незадовільно».

Підсумкове/семестрове оцінювання знань Здобувачів за результатами вивчення освітніх компонент на денній та заочній формах здобуття вищої освіти в Університеті здійснюється за 100-бальною уніфікованою системою, яка поширюється на всі навчальні дисципліни незалежно від обсягу та тривалості викладання. Розподіл балів за формами організації освітнього процесу наведений в таблиці (див. Таблицю 1).

Таблиця 1. Розподіл балів за формами організації освітнього процесу.

Денна форма	Заочна форма
Аудиторна робота – 40 балів	Аудиторна робота – 20 балів
Самостійна робота – 20 балів	Самостійна робота – 40 балів
Залік/екзамен – 40 балів	Залік/екзамен – 40 балів
Усього за навчальну дисципліну – 100 балів	Усього за навчальну дисципліну – 100 балів

Для денної форми навчання поточна успішність (кількість балів) Здобувачів за аудиторну роботу (на семінарських та практичних заняттях) визначається за такою формулою:

$$AP = \frac{\text{сума всіх отриманих оцінок за аудиторну роботу}}{\text{кількість аудиторних занять за семестр за аудиторну роботу}} * 8 =$$

поточна успішність (кількість балів) Здобувачів за аудиторну роботу (на семінарських та практичних заняттях), для яких оцінювання результатів навчання здійснюється за контрольними нормативами, визначається за такою формулою:

$$AP = \frac{\text{сума всіх отриманих оцінок за аудиторну роботу}}{\text{кількість нормативів за семестр за аудиторну роботу}} * 8 =$$

Коефіцієнт максимально можливого балу за аудиторну роботу, який для денної форми навчання складає 8, визначається шляхом ділення максимального балу за аудиторну роботу на максимально можливу оцінку ($40/5=8$).

Розподіл 20 балів за самостійну роботу визначається рішенням кафедри з урахуванням змісту запропонованих у методичних рекомендаціях завдань на її виконання.

Для заочної форми навчання поточна успішність (кількість балів) Здобувачів за аудиторну роботу (на семінарських та практичних заняттях) визначається за такою формулою:

$$AP = \frac{\text{сума всіх отриманих оцінок за аудиторну роботу}}{\text{кількість аудиторних занять за семестр за аудиторну роботу}} * 4 =$$

поточна успішність (кількість балів) Здобувачів за аудиторну роботу (на

семінарських та практичних заняттях), для яких оцінювання результатів навчання здійснюється за контрольними нормативами, визначається за такою формулою:

$$AP = \frac{\text{сума всіх отриманих оцінок за аудиторну роботу}}{\text{кількість нормативів за семестр за аудиторну роботу}} * 4 =$$

Коефіцієнт максимально можливого балу за аудиторну роботу, який для заочної форми навчання складає 4, визначається шляхом ділення максимального балу за аудиторну роботу на максимально можливу оцінку ($20/5=4$).

Розподіл 40 балів за самостійну роботу визначається рішенням кафедри з урахуванням змісту запропонованих у методичних рекомендаціях завдань на її виконання.

Підсумковий контроль – залік складається Здобувачами в обов'язковому порядку.

– 36-40 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти вільно володіє навчальним матеріалом, надав/надала повну, вичерпну відповідь на поставлене запитання, з посиланням на чинні нормативно-правові акти (або правильно відповів/відповіла на 90-100% тестових завдань). Максимальна кількість балів може бути знижена, якщо під час відповіді здобувач/здобувачка вищої освіти не зробив/зробила посилання на чинні нормативно-правові акти чи допустив/допустила незначні помилки.

– 28-35 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти володіє достатнім обсягом навчального матеріалу, надав/надала відповідь на питання але допустив/допустила помилки, що впливають на загальний висновок (або правильно відповів/відповіла на 70-89% тестових завдань);

– 20-27 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти володіє навчальним матеріалом поверхово і фрагментарно на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу чи допускає значні помилки, які приводять до викривлення інформації (або правильно відповів/відповіла на 50-69% тестових завдань);

– 0-19 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти не може виконати завдання, не володіє навчальним матеріалом, відмовляється відповідати на запитання або робить принципові помилки, які викривлюють усе рішення (або правильно відповів/відповіла менше ніж на 50% тестових завдань).

6. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Базові (основні) джерела:

1. Кримінологія: підручник / А.М. Бабенко, В.Т. Баранівський, О.М. Костенко та ін., за заг. ред. Ю.В. Нікітіна, С.Ф. Денисова, Є.Л. Стрельцова. 2-ге вид., перероб. та допов. Харків: Право, 2018. 416 с.
2. Кримінологія: навч. посіб./ Іванов Ю.В., Джужа О.М. Київ: ПАЛИВОДА А.В., 2010. 291 с.
3. Кримінологія: навч. посіб./ Ковбан А.В., Матвеевський О.В. Одеса: Фенікс, 2017. 268 с.
4. Кримінологія. Підручник. Практикум / В.С. Ковальський, О.М. Костенко, Г.С. Семаков та ін. Київ: Юрінком Інтер, 2017. 344 с.
5. Кримінологія: підручник / за ред. В.В. Голіни, Б.М. Головкіна; Нац. юрид. ун-т ім. Я. Мудрого. Х.: Право, 2014. 440 с.
6. Величко В. Г. Методи правової статистики : Навчальний посібник до практичних занять з курсу «Правова статистика». Донецьк : ТОВ «Цифрова типографія», 2010. 137 с.

Додаткові джерела:

1. Бесчастний В.М., Бабенко А.М. Кримінологічний аналіз стану злочинності у Донецькій області; тенденції; прогноз; причини та умови; шляхи вдосконалення запобіжної діяльності: науково-практичні рекомендації. Донецьк: Донецький юридичний інститут ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2012. 48 с.
2. Кримінологія. Підручник. Практикум / В.С. Ковальський, О.М. Костенко, Г.С. Семаков та ін. Київ: Юрінком Інтер, 2017. 344 с.
3. Курс кримінології: Особлива частина : у 2 кн: Кн. 2: підручник / М.В. Корнієнко, Б.В. Романюк, І.М. Мельник; відповід. ред.: Я.Ю. Кондратьєв; за заг. ред. О.М. Джужи; НАВСУ. К.: Юрінком Інтер, 2011. 479 с.
4. Кримінологія: навч.-метод. посібник / Г. З. Яремко, Н. І. Устрицька. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2018. 144 с.
5. Шостко О. Ю. Протидія організованій злочинності в Європейських країнах: монографія. Х. : Право, 2010. 400 с.
6. Головкін Б. М. Корислива насильницька злочинність в Україні: феномен, детермінація, запобігання : монографія. Х.: Право, 2011. 432 с.
7. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014. № 1700-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 49. Ст. 2056. Дата оновлення: 23.07.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text25.05.2022>).
8. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю : Закон України від 30.06.1993. № 3341-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 35. Ст. 358. Дата оновлення: 03.07.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3341-12#Text> (дата звернення: 25.05.2022).

Інформаційні ресурси

1. Інформаційно-телекомунікаційна система «МІА:Освіта» (доступ індивідуальний);
2. Верховна Рада України – www.rada.gov.ua
3. Президент України – www.president.gov.ua
4. Кабінет Міністрів України – www.kmu.gov.ua
5. Державна служба статистики України – <https://www.ukrstat.gov.ua/>
6. Офіційний сайт Верховного Суду – <https://supreme.court.gov.ua>
7. Офіційний сайт Міністерства юстиції України – <https://minjust.gov.ua>
8. Офіційний сайт МВС України – <https://mvs.gov.ua/uk>
9. Єдиний державний реєстр судових рішень – <https://reyestr.court.gov.ua/>